
PROTOKOLL FRA MØTE I FJORDFISKENEMNDA, TEAMS

13.09.2023

Sted	Teams
Dato	13.09.2023
Tid	Kl. 13:30–15:30
Tilstede fra FFN	Helga Pedersen (leder) Are Robert Strand Camilla Brattland Gunnleif Alfredsén Willy A. Pedersen Forfall: Johan Arne Hansen
Til stede fra sekretariatet	Seniorrådgiver Bernt Bertelsen

Bente Aasjord har trukket seg som medlem av Fjordfiskeremnda, og varamedlem Johan Arne Hansen erstatter henne inntil videre.

Observatører som fulgte møtet:

Som observatører deltok Vegar Jakobsen Bæhr og Silje Hovdenak fra Sametinget's administrasjon, samt Inge Arne Eriksen fra organisasjonen Bivdu.

SAK 1 – GODKJENNING AV INNKALLING OG SAKSLISTE

Innkalling og saksliste godkjent.

SAK 2 – GODKJENNING AV MØTEPROTOKOLL FRA FORRIGE MØTE

Møteprotokoll fra nemndas møte 30.01.2023 er godkjent.

SAK 3 – ANMODNING FRA KOMMUNENE SENJA OG DYRØY OM INNLEMMELSE I DET GEOGRAFISKE VIRKEOMRÅDET FOR KYSTFISKEKVOTEN

Søknad fra Senja kommune om Fjordfiskerikommisjonens tilslutning til at kommunen innlemmes i det geografiske virkeområdet for kystfiskekvoten ble behandlet i kommisjonens møte 30. januar 2023 (sak 5), hvor kommunen ble anmodet om å foreta «en ny vurdering av behovet for at hele eller deler av kommunen innlemmes i virkeområdet, og hvilke øvrige tiltak som vil kunne styrke grunnlaget for det lokale kystfisket og samisk kultur i området». Senja kommune besvarte dette pr. brev 30. mai s.å. med «Fornytt anmodning om Fjordfiskerikommisjonens tilslutning til at Senja kommune innlemmes i det geografiske virkeområde for kystfiskekvote». En tilsvarende søknad fra Dyrøy kommune har ikke blitt behandlet tidligere av Fjordfiskerikommisjonen.

En arbeidsgruppe bestående av kommisjonens medlemmer Camilla Brattland og Willy A. Pedersen gjennomgikk den nye anmodningen fra Senja kommune og anmodningen fra Dyrøy kommune. Sekretariatet v/Bernt Bertelsen, Fiskeridirektoratet deltok og orienterte om tidligere prosesser/høringer og fangststatistikk vedr. kystfiskekvoten, og om direktoratets påmeldingsordning og praksis for fartøy som deltar i ordningen. Arbeidsgruppen utarbeidet et vedtaksforslag om utvidelse av virkeområdet for kystfiskekvoten (jf. vedlegg), hvor det ble lagt opp til å slutte seg til en utvidelse av virkeområdet slik at dette avgrenses med en enkel «nord-sør-grense» - trukket vest for kommunene Senja, Harstad, Tjeldsund, Lødingen og Hamarøy – forutsatt at kystfiskekvotens andel av totalkvoten økes (fra 0,9 %) til 1,5 % med et årlig minstekvantum som økes (fra 3000) til 5000 tonn.

Ovennevnte forslag ble nedstemt med 3 stemmer (Helga Pedersen, Are Robert Strand og Willy A. Pedersen) mot 2 stemmer (Camilla Brattland og Gunnleif Alfredsen). Det ble vedtatt at Fjordfiskerikommisjonen ikke kan imøtekomme kommunenes søknad i denne omgang, men kommisjonen kan komme tilbake til saken dersom det kan foretas en grundigere saksutredning med bl.a. oppdaterte tall om deltakelse og fangst for de enkelte kommunene.

SAK 4 – RESSURSUTNYTTELSE AV PUKKELLAKS VED FISKE I SJØEN

Kommisjonen drøftet situasjonen vedr. årets invasjon av pukkellaks i landsdelen og forbudet mot fiske i sjøen, og vedtok at det sendes en uttalelse (vedlagt) til politisk ledelse ved Statsministerens kontor, Klima- og miljødepartementet og Nærings- og fiskeridepartementet.

SAK 5 – EVENTUELT

Sametingets høring av Sannhets- og forsoningskommisjonens rapport
Fjordfiskerikommisjonen drøftet saken og vil sende en høringsuttalelse innen høringsfristen.

VEDLEGG:**Sak 3 i møte 13.09.2023. Utvidelse av virkeområdet for kystfiskekvota (vedtaksforslag)**

Fjordfiskenemnda viser til søknader fra flere kommuner i Troms og Nordland om innlemmelse i virkeområdet for kystfiskekvota, deriblant fra Dyrøy kommune og fornyet anmodning fra Senja kommune. Nemnda er positiv til innlemmelse av disse kommunene i virkeområdet for kystfiskekvota, inkludert bykretsen Finnsnes i Senja kommune. Dette vil virke positivt for småskala fiske som et viktig grunnlag for å støtte opp om videre utvikling av næringsliv og sjøsamisk kultur i området. Se nemndas tidligere vedtak i sak 5 i møtet 30.01.2023 (vedlagt).

En forutsetning for innlemmelse av disse kommunene i virkeområdet er økning av kvotegrunnlaget for ordningen, som i perioden 2011–2020 ble fastsatt til 3000 tonn årlig. Etter 2020 har kystfiskekvoten vært fastsatt til en bestemt andel av totalkvoten (0,9 %), med et minimum på 3000 tonn. Med en økning av antallet fiskere fra kommunene som har søkt om innlemmelse i virkeområdet, er behovet for en økning av grunnlaget for ordningen prekært. Utenom Finnmark og Nord-Troms fremstår ordningen i dag som et lappeteppe av kommuner som er innenfor eller utenfor området, og vi ser for oss en domino-effekt hvor nabokommunene til de nye kommunene som har søkt om innlemmelse i området også vil søke om å komme med i virkeområdet.

På bakgrunn av dette ser Fjordfiskenemnda behov for en endring av grensene for virkeområdet for kystfiskekvota og en tilhørende økning av kvotegrunnlaget for ordningen. Fjordfiskenemnda foreslår derfor;

1) At virkeområdet utvides slik at det både gjenspeiler formålet med ordningen og i størst mulig grad unngår forskjellsbehandling innenfor samme region. Det bør trekkes én enkel grense for virkeområdet som er i tråd med formålet for opprettelsen av virkeområdet og som kan sikre forutsigbarhet og et reelt materielt grunnlag for kystfisket og sjøsamisk kultur i Nord-Norge. Nemnda viser til høring av rapporten «Anvendelse av kystfiskekvoten i torskefisket nord for 62 grader nord» der en arbeidsgruppe fra Nærings- og fiskeridepartementet og Sametinget foreslo én grense for virkeområdet trukket etter fylkesgrensen mellom Nordland og Troms, men sør for Vestfjorden slik at kommuner i indre/nordre del av Nordland t.o.m. Hamarøy fortsatt ble med; jf. <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/horing---anvendelse-av-kystfiskekvoten-i-torskefisket-nord-for-62-n/id2576060/>. Videre har nemnda allerede uttalt seg positiv til anmodning fra Lødingen kommune, som også bør inkluderes i nytt virkeområde. Nemnda mener derfor at den mest hensiktsmessige løsningen vil være å trekke en «nord-sør-grense» vest for kommunene Senja, Harstad, Tjeldsund, Lødingen og Hamarøy. Nemnda ser heller ingen grunn til å beholde dagens begrensning av enkelte bykommuners deltagelse i ordningen (for eksempel er fiskere tilhørende bykretser i Finnmark allerede med i ordningen) og foreslår derfor å inkludere også bykretsene i bykommuner slik som Senja, Harstad og Tromsø. Én enkel grense for virkeområdet vil også være i tråd med Fiskeridirektoratets høringssvar i 2017, samt at dette trolig vil øke legitimiteten for en slik kvoteordning.

2) Kvotegrunnlaget for virkeområdet økes for å gjenspeile ovennevnte utvidelse av virkeområdet. På bakgrunn av tallmaterialet i den nevnte rapporten synes det å være behov for at kystfiskekvota (årlig minstekvantum) økes fra 3000 til ca. 5000 tonn ved en slik utvidelse av virkeområdet, og at andelen av totalkvota økes til 1,5 %. Fjordfiskerinemnda viser i denne sammenheng til det pågående arbeidet med ny kvotemelding, som trolig også inkluderer en diskusjon av fordelingen mellom gruppene i fiskeriene, inkludert åpen gruppe og kystfiskekvota (sistnevnte er et tillegg til fisket i åpen gruppe innenfor virkeområdet) i torskefisket. Nemnda oppfordrer derfor kommunene som har søkt om innlemmelse i virkeområdet om å gjøre Nærings- og fiskeridepartementet særlig oppmerksom på denne forutsetningen i forbindelse med regjeringens pågående arbeid med kvotemeldingen.

VEDLEGG:**Sak 4 i møte 13.09.2023. Ressursutnyttelse av pukkellaks ved fiske i sjøen**

Fjordfiskerinemndas formål er å styrke forvaltningen av fjordfiskerierne, særlig med vekt på samisk bruk og denne brukens betydning for samiske lokalsamfunn. Virkeområdet er Nordland fylke og Troms og Finnmark fylke. Oppgavene til nemnda er blant annet å vurdere situasjonen og utviklingen for det lokale kystfisket, og fremme forslag om målrettede lokalt tilpassede tiltak som kan bidra til å styrke kystsamfunn og samiske lokalsamfunn. Nemnda skal også vurdere reguleringstiltak som tilrettelegger for lokal utnyttelse av ressursene.

Når det gjelder pukkellaksen mener Fjordfiskerinemnda det er behov for en realistisk og helhetlig forvaltningsstrategi for denne arten som har vært lenge i norske farvann, men som nå har hatt en voldsom bestandsvekst. Alle erfaringer tilsier at bestanden vil vokse ytterligere og at et statsfinansiert uttak av pukkellaks i elver alene ikke vil kunne stoppe denne utviklingen. På russisk side forvaltes bestanden bærekraftig som en ressurs, noe som trolig innebærer at en ensidig bekjempelse på norsk side vil være nytteløs. Miljødirektoratets tall som viser rekordhøye fangster av pukkellaks nå i 2023 viser med all tydelighet hvordan arten allerede har etablert seg hos oss, og det er all grunn til å anta at det totalt sett på norsk side er kun en svært liten andel av pukkellaksen som fanges gjennom tiltakene i elver. Årets tiltak med feller er gjennomført kun i enkelte elver, og bare i Finnmark. Det er en betydelig utbredelse av pukkellaks også i Troms og Nordland, uten at det gjennomføres tiltak. Det er all grunn til å tro at effekten av gjennomførte tiltak samlet sett er meget begrenset, og at tallene fra årets fangst er mer et uttrykk for den store bestandsveksten enn en illustrasjon av vellykket utfisking i elvene.

Fjordfiskerinemnda er kjent med at det i forkant av årets sesong ble sendt flere søknader (fra grunneierlag mv.) om tillatelse til å fiske etter pukkellaks i sjøen i Troms – med redskaper tilpasset pukkellaks i områder hvor stimer av arten har blitt observert, men at ingen av disse ble innvilget. For søknader som ble besvart var avslag begrunnet med høy risiko for fangst av bl.a. sjørøret og sjørøye – fiskeslag ingen kan huske har blitt fanget i omsøkte områder. Avslagene står i motstrid med tidligere signaler om at det skulle åpnes for slike tillatelser, og fremstår også underlige i lys av at det går tapt både atlantisk laks, sjørøret og sjørøye i forbindelse med utfiskingstiltak i elvene. Miljømyndighetene synes å ha mangle en realistisk tilnærming til mulighetene for et målrettet og ansvarlig fiske etter pukkellaks i sjøen.

Norske myndigheter har dessverre hittil ikke vektlagt at i sjøfasen representerer denne ressursen høyverdig mat og store verdier med et potensiale for verdiskaping som burde komme kystbefolkningen i utbredelsesområdet til gode. Det er heller ikke vektlagt at et lønnsomt sjøfiske kan være et effektivt tiltak for å holde bestanden på et lavt nivå i alle elver – både store og små og i hele landsdelen, samtidig som et slikt næringsfiske kan «finansiere seg selv». Årsaken til at slike fakta ikke vektlegges synes å være at forvaltningsansvaret for anadrom laksefiske er tillagt miljømyndighetene, som i forvaltningen av atlantisk villaks over tid har synliggjort at de ensidig favoriserer elveinteressentene og et ønske om å fase ut alt laksefiske i sjøen. Dette til tross for at et begrenset sjølaksefiske med kilenot og krogarn

aldri har vært definert som en trussel mot den nordøstatlantiske laksen, og at et slikt tradisjonelt fiske langs kysten er en lovfestet grunneierrett på lik linje med laksefiske i elv.

Under påskudd av at det i sjøen fiskes på «*blandede bestander*», og at det da er risiko for fangst av laks fra «*bestander*» i dårlig forfatning, arbeider miljømyndighetene iherdig for å fase ut siste rest av det tradisjonelle sjølaksefisket. For miljømyndighetene (og elveinteressentene) passer derfor denne invasjonen av pukkellaks svært dårlig, og det argumenteres med risiko for uønsket fangst av atlantisk laks, sjørøret og sjørøye ved eventuelt sjøfiske. Årets høring i april med «*forslag om ny forskrift for fiske etter pukkellaks i sjøen i Finnmark i 2023 og endringer i forskrift om fiske etter anadrome laksefisk i sjøen*», hvor forslaget innebar en stopp i tradisjonelt sjølaksefiske etter atlantisk laks i bytte mot et begrenset kilenotfiske etter pukkellaks i Finnmark, viser med all tydelighet miljøforvaltningens agenda. Høringen var visstnok et forsøk på oppfølging av Stortingets anmodningsvedtak nr. 118 (2022-2023) til regjeringen om å «*intensivere arbeidet mot pukkellaks, herunder å tillate fangst av pukkellaks i sjø før sommeren 2023*». Forslaget møtte imidlertid stor motstand og ble ikke innført, men nemnda kan heller ikke se at Stortingets anmodning om å åpne for sjøfiske etter pukkellaks ble fulgt opp – annet enn at det selvsagt var tillatt å ha pukkellaks som bifangst i det (sterkt begrensede) ordinære sjølaksefisket.

Fjordfiskeremnda stiller seg også svært spørrende til regjeringens punkt i Hurdalsplattformen om å «*Beholde et bærekraftig sjølaksefiske som en viktig næring og kultur- og tradisjonsbærer*», og hvilke grep regjeringen mener å ha tatt i denne saken?

Fjordfiskeremnda viser til nemndas tidligere uttalelse i juni 2022 om fiske etter pukkellaks (vedlagt), samt nemndas høringssvar i tidligere sak om regulering av laksefisket i 2021-2025 (vedlagt). Det synes imidlertid å være liten vilje til endringer, og nemnda vil derfor nok en gang oppfordre til en gjennomgang av hele forvaltningsregimet for anadrom laksefisk. Ved en eventuell videreføring av dagens forvaltning – som bærer preg av å ha «malt seg inn i et hjørne», må det for bekjempelse av pukkellaksen påregnes et betydelige behov for statlig finansiering i uoverskuelig fremtid – uten at kystbefolkningen gis mulighet til å utnytte mulighetene og det verdipotensialet som denne ressursen faktisk representerer i sjøfasen. Et sjøfiske må ikke – som i dag - betraktes som en trussel, men som en *mulighet* for utnyttelse av en førsteklasses matressurs (kun i sjøfasen) med tilhørende verdiskaping, noe som også vil være det mest kostnadseffektive for å holde bestanden på et lavt nivå.

Denne uttalelsen fra Fjordfiskeremnda adresseres til politisk ledelse ved Statsministerens kontor, med kopi til politisk ledelse i Klima- og miljødepartementet og Nærings- og fiskeridepartementet, med anmodning om at uttalelsen besvares.